

Тетяна Павлуша,

к. п. н., с. н. с., заввідділом загального бібліотекознавства НБУВ

Бібліотекознавець Михайло Слободяник

Директор Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки Української академії аграрних наук, д. і. н. Михайло Семенович Слободяник народився 21 грудня 1949 р., в м. Поліське Київської обл., у сім'ї службовців. Батько його працював керівником районного відділу кінофікації, мати була вчителькою російської мови та літератури. Від них син успадкував любов до книги, що й визначило свідомий вибір професії. На бібліотечному факультеті Київського державного інституту культури М. Слободяник навчався без відриву від виробництва.

Трудову діяльність за фахом розпочав 1972 р. у відділі НТІ галузевого сільськогосподарського інституту Українського філіалу ДержНДТІ. Поступово формувався інтерес до розв'язання проблем удосконалення системи бібліотечно-інформаційного забезпечення фахівців агропромислового комплексу. В очну аспірантуру Московського державного інституту культури М. Слободяник поступив зрілим фахівцем - автором 15 публікацій.

У 1982 р. прийняв пропозицію Міністерства культури Узбекистану й зайнявся організацією нової кафедри бібліотекознавства та бібліографії на Наманганському факультеті Ташкентського державного інституту культури. Там починає науково-педагогічну діяльність, формує курси лекцій, навчальний процес. Відзначимо, що й на подальших етапах наукової творчості М. Слободяник бере участь у підготовці кадрів і розвитку бібліотечної професіології як наукової дисципліни. Майже 10 років він за сумісництвом працював у КДІК, де, крім нормативних курсів, розробив і впровадив у навчальний процес авторський спецкурс «Основи бібліотечної інноватики». І нині дослідник суміщає основну роботу з викладацькою як професор Державної академії керівних кадрів працівників культури і мистецтва. Значний досвід педагогічної діяльності у поєднанні з практикою позначився на доробку М. Слободяника в бібліотечній професіології.

Він обґрунтував основні напрями безперервної

бібліотечної освіти в умовах інформатизації, підготовки фахівців-організаторів професійного читання. В результаті співпраці з фахівцями кафедри бібліотекознавства Харківської державної академії культури підготував два навчальних посібники з організації діяльності бібліотек.

Найактивніший творчий період у науковій діяльності М. Слободяника припадає на час його роботи в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського. У 1986 р. він очолив у ній відділ бібліотекознавства. Нове коло обов'язків зумовило зміну фахових інтересів ученого. М. Слободяник — активний учасник творчого колективу, який визначив концептуальні засади інформатизації вітчизняних бібліотек, розробив концепції розвитку найбільшої книгозбірні держави.

У 1992 р. реорганізується наукова робота НБУВ. У її структурі відновлюється діяльність Інституту бібліотекознавства. Директором цього підрозділу призначено М. Слободяника. Робота Інституту орієнтувалася на забезпечення ефективного функціонування наукової бібліотеки. Пріоритетними напрямками наукових інтересів М. Слободяника в контексті нових завдань стали фондознавство та бібліотечне обслуговування. В галузі першого напряму дослідник основну увагу приділяв науковому забезпеченню формування національного бібліотечного фонду України.

Багатогранна практика НБУВ якісно позначилася на виробленні широкого діапазону дослідницьких інтересів ученого до значного кола проблем, вагомих для бібліотечної практики. Це логічно привело М. Слободяника до розробки фундаментальних, теоретико-методологічних засад бібліотекознавства, що відбилося в його монографії «Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій» (К., 1995), докторській дисертації та ряді публікацій.

Зокрема, він обґрунтував сутнісну особливість наукової бібліотеки, її включеність як органічної

цілісності до системи наукових комунікацій, визначив методологічні засади дослідження бібліотеки. В основних наукових працях М. Слободяника побудовано і всебічно досліджено якісно нову модель бібліотеки в системі наукових комунікацій. Він обгрунтував сутнісні функції бібліотеки — документальної пам'яті, комунікативну, інформаційно-документну, когнітивну — та організаційно-технологічну базу діяльності з їх реалізації.

М. Слободяник провів значну пошукову роботу з метою вивчення початкового етапу історії НБУВ, ґрунтовно проаналізував діяльність Тимчасового комітету по заснуванню Національної Бібліотеки Української Держави.

Новий етап у житті вченого пов'язаний із його призначенням у 1998 р. на посаду директора Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки Української академії аграрних наук (ЦНСГБ УААН).

За короткий час ЦНСГБ одержала статус наукової установи і дістала змогу розгорнути дослідження з широкого кола проблем. Спираючись на попередній досвід та враховуючи нові практичні завдання, М. Слободяник запропонував перспективну модель функціонування бібліотеки в умовах інформатизації. У бібліотеці розгорнулася практична робота з реалізації за-

пропонованої моделі. Розроблено концептуальні засади та ескізний проект мережі електронних сільськогосподарських бібліотек країни, підготовлено до друку перший випуск загальноакадемічного реферативного журналу «Агропромисловий комплекс України», налагоджено інформаційне супроводження наукових досліджень. Це дозволило включити діяльність з інформатизації сільськогосподарських бібліотек до загального проекту робіт щодо інформатизації агропромислового комплексу держави. За ініціативою віцепрезидента УААН В. П. Бурката й М. С. Слободяника бібліотека розпочала розробку наукової проблеми «Історія аграрної науки і біографістика».

Результати праці М. Слободяника широко визнані. Він член редколегії наукових журналів, Спеціалізованої ради по захисту докторських дисертацій при ХДАК.

Бібліографія вченого, що нараховує 148 позицій, відображає плідний 25-річний шлях його становлення та формування, ґрунтовний внесок у розвиток методології, теорії й історії бібліотекознавства та бібліографознавства.

Останнім часом М. Слободяник розвиває новий інтеграційний напрям — історико-бібліографознавче й біобібліографічне забезпечення розвитку аграрної науки в Україні.

Докончана бысиа книга въ великомъ градѣ боу
 краковѣ при державѣ великаго короля полскаго
 казимира . и докончана бы в цѣшанни краковѣ
 ски въ шванполтоу , фѣоль , и з нѣмецъ не
 мецкогороу , франкъ . и скончаша по жнеу
 нароженецъ . дѣ сѣть . девѣтьдеся и лѣто .

Вихідний лист Осмогласника, виданого в 1491 р. в Кракові